

tegenover liggende standpunt inneemt, dat in elk geval de dood zou gevolgd zijn, moet natuurlijk het feit van het sterven uit normale gegevens weten te verklaren, en duidelijk maken waarom de eenmaal opgekomen levenskracht vanzelf af moet nemen. Men heeft dit dan met een klok vergeleken, waarvan de veren en raderen na verloop van tijd iets van hun gaafheid en kracht verliezen, zoo zelfs, dat, denkmen zich een klok, die vanzelf zich opwindt, toch na jaren en jaren de veren en raderen hun werking zouden weigeren en de klok zou komen stil te staan. Maar al is dit beeld zeer toepasselijk, toch verplaatst het feitelijk het vraagstuk slechts. Dan toch dult de nieuwe vraag op, waarom de aderen, zenuwen, pezen en spieren in het menselijke lichaam sijten, waar ze toch door gestadig toevoer van voedsel in volle kracht kunnen blijven. Metterdaad staan we hier dan ook voor een probleem, daarom zoo gewichtig omdat het ons aller lot beheerscht, en niet minder van het uiterste belang, omdat geheel de Openbaring ten opzichte van dit probleem een standpunt inneemt, dat van onze waarneming en voorstelling ten eenenmale afwijkt. De Schrift onderstelt steeds, dat er zonder val in zonde geen dood zou gekomen zijn. Ze gaat dus uit van de stelling, dat ons organisch wezen de gegevens in zich bezit om zichzelf onoverwakt te handhaven, en spreekt nu niet alleen van wederopstanding uit den Dood, maar ook van een Schepping die geen dood in zich sloot, en in volken zin op onsterfelijkheid was aangelegd. Niet alleen op onsterfelijkheid van de ziel, maar ook op onsterfelijkheid van het lichaam. En het is in verband hiermee, dat Weismann's theorie, die we boven aangaven, op zoo onverwachte wijze een standpunt inneemt, dat in beginsel, d.i. potentieel, met dit standpunt der Schrift accoord gaat.

Dr. A. K.

"Door alle hoegselen der toebrengring".

Uit welken het gehele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrengring naar de werking van een tegelijk deel in zijne mate, den wasdom des lichaams bekamt, tot zijns zelfs ophouwing in de liefde. Ephese 4: 16.

De fout, waarin hij het denken aan het mystieke Lichaam van Christus schier een ieder vervalt, is, dat we te veel aan den kring der geloovigen denken waartoe we zelf behooren. Dit nu mag natuurlijk niet, Christus is het Hoofd van het gehele Lichaam van zijn geestelijke Kerk over de ganse aarde. Gelijk 't Hoofd één is, zoo is ook het Lichaam één. U is de volle gemeenschap met Jezus ook voor u niet te verkrijgen, dan in zoverre ge lid van het Lichaam zijt, dan hangt er natuurlijk alles aan, dat ge dit Lichaam kent, weet waar het is, insiet waar ge het te zoeken hebt, en voelt, op wat manier en waarom gij als lid in dat Lichaam ingeweven zijt.

Denkt ge daarbij nu aan een Lichaam, waartoe uitsluitend de echte Gereformeerden zouden behooren, dan tast ge geheel mis. We belijden in onze Geloofsartikelen, dat er is een „heilige, algemeene Christelijke Kerk“, en niet met u w plaatselijke kerk, maar met die „heilige, algemeene Christelijke Kerk“ hebt ge natuurlijk te rekenen, als ge verstaan wilt, dat ook gij tot het mystieke Lichaam van Christus behoort, uit dit Lichaam een regen ontvangt, en jegens dit Lichaam een heilige roeping te vervullen hebt. Gelijk telkens is opgemerkt, er is daarom ook wel een persoonlijk, geestelijk verkeer van onze eigen riel met Jezus, maar toch ook hierbij hangt het er aan, of onze gemeenschap met den Christus als ons Hoofd, en wel door middel van het mystieke Lichaam, is wat ze zijn moet.

Van dat Lichaam nu zegt onze Bijldenis, „dat deze heilige Kerk niet gelogen, gebonden of bepaald is in een sekere plaats, of aan sekere personen, maar dat ze verspreid is en verstrekt door de gehele wereld, nochtans samengevoegd en vereenigd zijnde met hart en wil in éénheid des Geestes, door de kracht des Geloofs“. En evenzeer zegt onze Catechismus, „dat de Zonne Gods uit het ganse menscheelike geslacht een gemeente ten eenigen leuen heeft uitverkoren, beschermt en onderhouden“, en dat ieder van zichzelf moet kunnen belijden, te gelooven: „dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven“.

Heel het wezen, en zoo ook het begrip, van het mystieke Lichaam van Christus, strekt zich dus veel, veel verder en breder uit, dan onze bijzondere Kerkformatie. Boodsels kunnen er tot onze eigen Kerkformatie personen behooren, die geen leden van het Lichaam zijn, en anderszins behooren er tot het Lichaam van Christus tienduizend maal tienduizenden, die buiten onze bijzondere Kerkformatie vallen.

In groote, machtige rijken zoals Rusland bevinden zich allerlei kerken, van heel andere namen dan de onze, maar daarom moogt ge het u nooit voorstellen, alsof ook in die andere kerken de Heere niet de rijken zou kunnen hebben. In heel Zuid-Amerika en zelfs in de Zuidelijke Staten van Europa is bijna de heele bevolking Roomsche, maar wie zal daarom zeggen, dat er ook onder deze talrijke bevolkingen geen kinderen Gods, en geen leden van het Lichaam van Christus zouden zijn? Allerlei dwaling moge hier heerschen, maar toch, wie kwam in deze landen niet vaak met Roomsche Christenen in aanraking, door wier geloof en liefde hij zich beschaamd gevoelde.

Nu staat het niet aan ons, om uit te maken, wie al dan niet tot het Lichaam van Christus behoort. Daarom heet 't dan ook een mystiek Lichaam; maar als we dorsten naar selsgemeenschap met onzen Heiland, en we weten dat die gemeenschap door het heilige Lichaam trekt, dan hebt ge van dat Lichaam u toch een voorstelling te vormen, die eenigzins aan het wezen beantwoordt, en die nu komt eerst in u op zoo ge leeft onder den indruk, dat dit heilige Lichaam zich onder alle volken over heel onze aarde nitspreidt, en zoo ge innerlijk in het verborgen van u eigen ziel gevoelt, dat zoo en niet anders het heilige mystieke Lichaam is, waarvan ook gij een lid zijt en waartoe gij behoort. Zoo moet dus dat Lichaam voor u niet iets schaduwtichtigs en nevelachtigs zijn, dat zich achter u eigen kerk verbijgt, maar het moet op u aandringen, u in zich openen, u in zich besluten, en u innerlijk van heilige

aandoening trillen doen, zooals geen zichtbare Kerk het oot vermag.

Het blijft daarom wel onzichtbaar, maar juist daardoor moet het te machter op u inwerken. Ook de Heilige Drievuldigheid is onzichtbaar, ook de engelen zijn onzichtbaar, ook uw eigen ziel is onzichtbaar, maar zij ze daarom minder reël?

Om u die realiteit van het Lichaam van Christus nu krachtiger te doen aangrijpen, komt de Schrift er telkens op terug, dat wat in u vleeschelijk lichaam gebeurt, hoe meer ge het van nabij besiet, steeds meer het sprekende beeld blijkt te zijn van wat plaats grijpt in het mystieke Lichaam des Heeren.

Zoovert gaat de Schrift daarin zelfs, dat ze ook in geestelijken zin spreekt van: *de voegselen der toebrengring*. „Toebrengring“ doelt hier op: toebrengring aan het Lichaam van 't Lichaam voeden en sterken moet, en deze „toebrengring“ nu, zoo laat de apostel zich uit, grijpt plaats door allerlei „voegselen“, zeker een niet zeer gelukkig door onze Overzetters gekozen woord, omdat het zóó schier nooit in het gewone gesprek gebruikt wordt, maar dat toch wel te verstaan is. „Voegsel“ is al datgene van het Lichaam, dat de leden of deelen van het Lichaam verbindt en samenvoegt. Men kan dit nu laten slaan op 't bindweefsel, op wat men de gewrichtskapsels of de gewrichtsbanden noemt, of men kan het breder opvatten van het aderen en zenuwweefsel in heel zijn omvang, maar in elk geval tast en doortrekt een ieder, dat er twee dingen in het Lichaam zijn, ten eerste de leden en ten tweede de bindels die de leden samenbinden. En hierbij nu is dit het eigenaardige, dat deze bindels niet alleen de onderscheidene deelen en leden samenbinden, maar ook dienst doen als geleidraden, om aan al die deelen en leden het voedsel te doen toekomen, wat ze in stand houden moet, moet doen groeien, en moet bekomen tot wat ze te verrichten hebben.

Zoo loopen we op twee beenen, die elk uit drie deelen bestaan, de voet, het been en het stuk van dij tot knie, maar deze drie stukken zijn door bindweefsels verbonden, ze zijn overspannen met zenuwen, spieren en aderen, en het is door al deze „voegselen“ dat aan het been het voedsel wordt toegebracht, waardoor het zijn dienst om het lichaam te dragen en voort te bewegen, verrichten kan.

En zoo nu, betuigt de apostel ons, is het ook in het Lichaam van Christus gelegen. Ook in dit heilige Lichaam zijn deelen of leden, en die leden zijn tot één geheel samengevoegd door allerlei voegselen. Doch die voegselen doen tweemaal dienst, niet alleen den dienst om de leden te verbinden, maar ook den heel anderen dienst om aan al die leden en deelen *te voegen*, wat ze van goede hebben, en daarom heeten ze „de voegselen der toebrengring“.

Werk dit alles in het Lichaam nu geregeld door, dan vaart 't wel, dan groeit en bloeit het, dan uit het zich in heilige kracht. Doet er zich daarentegen hindernis voor, doordat er een lid of orgaan is, dat scheef trekt, dat opwelt, dat inkrimpt, dan werken die voegselen niet meer gelijk 't behoort, dan is de geregelde toebrengring van het levenssap gestremd, en dan openbaart zich in het Lichaam geestelijke krankheid.

Vandaar dat de apostel ons zoo gestreng en ernstig op onze roeping wijst, en ieder onder kan zelf gevoelen in wat zin.

Als een wegwerker op de spoorbaan eenige rails op een hoop heeft te leggen, doet 't er niets toe, of deze rails alle precies op elkaar vlijen. Maar als diezelfde wegwerker een spoor staat op de baan moet inschroeven, en hij dus weet: „Of ik dit goed doe of 't scheef aanleg, kan over een spoorwegongeluk beslissen, en zoo ik 't niet juist doe, kan 't menschenlevens kosten“, dan voelt hij 't spannen van zijn taak, wordt tot ernst gestemd en schroeft de spoorstaaf precies zóó in, als zij liggen moet, zal de trein er zonder hinder over heen kunnen glijden. En zoo nu ook is het hier.

Wie als een verlorene des Heeren niet anders denkt of hij is alleen met zijn eigen ziel bezig, en zich inbeeldt: ik kan morgen weer beteren wat ik heden bedierf, die wordt o, zoo licht wat men noemt slordig in zijn geestelijke zelfontwikkeling, omdat hij er zoo bij denkt, 't geldt mijzelf alleen. Voelt een kind van God daarentegen, dat hij verantwoordelijk staat voor den goeden, gezonden, geestelijken loop van heel het heilige Lichaam van Christus, en dat een geestelijke fell zijnerzijds een stoornis in dat Lichaam kan aanbrengen, waar tal en tal van zielen, nu en misschien nog na jaren, onder lijden zullen, dan past hij wel heel anders op, wordt vanzelf geestelijk voorzichtiger, en zet geen stap of hij moet weten dat die stap goed is.

Dan toch zegt hij niet meer: Wat ik doe of hoe 't mij vergaat, raakt alleen mijzelf. Veeleer voelt hij dan, omgekeerd, dat de welstand van heel het geestelijk Lichaam er mee genoemd kan worden. Een vesel in het oog, dat gewond wordt, kan het gezicht verstoren, het verstoore gezicht kan een verlies van heel het licht teweeg brengen, en zoo kan zelfs in ons stoffelijk lichaam uit het kleinste het grootste bederf voortkomen. En veelvuldig is dit in het geestelijk Lichaam nog veel hangt, omdat hier het geestelijk bindweefsel zooveel fijner is.

Zie dan toe, hoe ge in 't Lichaam van Christus verkeert, niet alleen voor u zelf en met het oog op uw eigen zaligheid, maar ten minste evenzeer, opdat het Lichaam van Christus geen schade lijdt.)

Dr. A. K.

1) Dinant, in zijn noot genoeg te waardeeren *Commentaar op den brief aan de Efezen*, deel II, blz. 583, laat zich hierover in dezer voege uit: „De moed nuttigt het voedsel, de keel en slokdarm brengt het in de maag, die kookt en scheidt het, en zoo komt het voedsel tot de lever, van daar in 't hart, daaruit naar de long, om door de inademing van de lucht verkoeld te worden; en zoo doet elk lid het zijne tot onderhoud van 't lichaam. Hierop zien de woorden *waar de werking van een tegelijk deel in zijne mate*. Maar ten tweede, als nu het voedsel in het lichaam gebracht en bereid is, zijn er niet alleen aderen en zenuwen, die zich overal verspreiden, maar ook sekere vliezen, buiten of pijpjes bij en aan de bijzondere leden gevoegd, die de leden raken en daaraan vast zijn, en die in het Grieksch genoemd zijn *apoi*, ligamenten, of bindvlezen, van *εργον* *aanbrengen*, door middel van welke het bereide voedsel aan elk bijzonder lid, naar zijn behoefte, toegebracht wordt, opdat het groeie. En dit nu noemt de apostel *door alle voegselen der toebrengring*. Nu zou een anatom, naar de huidige kennis der ontleedkundige wetenschap, een ander allicht eenigzins anders hebben uitgedrukt, de apostel schreef natuurlijk in de taal van zijn tijd, maar in elk geval is in en bedoeling duidelijk. Zal 't goed gaan, dan moet 't al in 't lichaam naar zijn natuurlijke ordenantie werken, en komt er stormia, al is 't ook slechts bij één lid of één vesel, dan lijdt hierdoor heel het Lichaam.

Amsterdam, 18 October 1912.

Aangezien de Dies natalis der Vrije Universiteit ditmaal op een Zondag valt, zal de plechtige overdracht van het Rectoraat niet op 20, maar op 21 October plaats vinden. In het Gebouw voor den Werken den Stand, dat bij gemis aan een eigen Aula Academica voor deze plechtigheden nog altoos dienst doet, zal de afstredende Rector, Prof. Dr. R. H. Woltjer, na het houden eener rectorale rede en na voorlezing van de Annales Academici het Rectoraat overdragen aan Prof. Mr. A. Anema, die voor het nieuwe Akademiejahr door heeren Directeuren tot Rector is aangewezen. De openbare Sinaatszitting, waarin deze plechtigheid zal plaats vinden, zal te 3 uur aanvangen, en we twifelen niet, of ook ditmaal zal een goede opkomst blijf geven van de belangstelling, die ons Gereformeerde volk voor zijn Vrije Universiteit gevoelt.

De bidstond, die door de goede zorgen van het Amsterdamsche Lokaal Comité aan de overdracht van het Rectoraat pleegt vooraf te gaan, zal hedenavond te 8 ure in de Kerk der Gereformeerde Kerk worden gehouden. Ook ditmaal is wedat een der leerlingen van onze Hoogeschool uitgenoodigd dezen bidstond te leiden, en het Lokaal Comité heeft wel een gelukkige keuze gedaan door daarvoor uit te noodigen Ds. W. H. Gispes van Zwolle. De naam Gispes is bij de Amsterdamsche gemeente altoos een aanbeveling; hij wekt de herinnering op aan een harer geliefde leeraren, dien ze nog altoos met dankbaarheid herdenken. En waar de vader steeds een hartelijke vriend der Universiteit was, is het wel een continuïteit der geslachten, dat thans zijn oudste zoon voor onze Hoogeschool bidde komst.

In dat gebed zal naast den toon van smeeking, uit het diepe besef van onze afhankelijkheid van Gods zegen geboren, zeker ook een toon van dankzegging vernomen worden. Niet alleen, dat God de Heere de Hoogeleraars onzer Universiteit spaarde, maar zijn goede hand schonk ons een tweetal nieuwe Hoogeleraars, die weldra hun taak zullen aanvaarden. Ook het aantal nieuwe studenten, dat zich ditmaal op het Album Academicum liet inschrijven, toont, hoe de liefde voor onze School bij het opkomend geslacht eer rijst dan daalt. En dat de wetenschappelijke opleiding aan onze Hoogeschool ook buitenaf gewaardeerd wordt, blijkt niet alleen uit de waardeering, die aan de profschriften van haar leerlingen ten deel valt, maar ook uit het feit, dat reeds meer dan één doker leerling tot Hoogeleraar benoemd werd. Dat de Vrije Universiteit het liefst uit haar eigen leerlingen een keuze doet, spreekt wel vanzelf en kan nog uit zekere voorliefde voor haar geestelijke zonen verklaard worden; maar anders staat het, wanneer men ook van buiten af toont haar doctoralen titel op prijs te stellen. Onze Hollandse stamverwanten in Zuid-Afrika en Noord-Amerika komen gaarne: aan de Vrije Universiteit studeren, en meer dan een hunner ontving bij zijn terugkeer in het Vaderland den professoralen titel. En de jongste Generale Synode onzer Kerken heeft bij de vervulling van de vacaturen aan haar Theologische School tot driemaal een benoeming uitgebracht op een Doctor, die aan de Vrije Universiteit gepromoveerd was. Een blijk van vertrouwen, dat we op hoogen prijs stellen.

Moge het nieuwe levensjaar, dat onze Hoogeschool onder zulke auspiciën ingaat, rijkelijk door God den Heere gezegend worden, en stelle Hij haar steeds meer tot een zegen voor ons land en ons volk.

Het is wel een zeldzaam voorrecht, wanneer het een Dienaar des Woords vergund wordt vijftig jaar in actieven dienst te zijn geweest, en dat voorrecht wordt nog te grooter, wanneer van dezen vijftigjarigen dienst er acht-en-dertig zijn doorgebracht in een gemeente als Amsterdam, die zooveel meer arbeid en inspanning eischt als een dorpse gemeente. Ook al kunnen we niet bij elk jubileum, dat in onze Kerken gevierd wordt, publiek van onze belangstelling doen blijken, toch zal het wel niemand bevreemden, dat we voor dit zeldzame geval een uitsondering maken en een hartelijken gelukwensch doen toekomen aan den nestor der Amsterdamsche predikanten, Ds. L. Neyens, die j. Zondag herdenken mocht, hoe hij in 1862 als predikant van Apeldoorn in den dienst bevestigd werd.

Ds. Neyens, die trots het klimmen zijner jaren en een hinderlijk gebrek aan het oor, nog een kloekke grijsaard is, die met onverdrotten ijver zijn ambtelijk werk bleef waarmaken, heeft wel met de bescheidenheid, die hem tot sieraad is, zichzelf nooit op den voorgrond geplaatst, maar hij wist toch door de oprechtheid van zijn karakter, door den ernst van zijn levenswandel en door de trouw van zijn hart aller sympathie te winnen, zoodat bij zijn jubileum de gemeente van Amsterdam zich opmaakte om op bijzonder hartelijke wijze hem van haar dankbaarheid en liefde blijf te geven. En niet alleen als predikant van Amsterdam, maar ook jarenlang als Curator van de Theologische School genoot hij het volle vertrouwen der Kerken en toonde hij zich een man, die warsch van alle partijchap, voor den vrede der Kerken en haar geestelijken bloei ijverde. Waar men van liberale en sociaal-democratische zijde er tegenwoordig een behagen in schept, te smalen op onze „Gereformeerde domine's“, daar stellen we dubbel prijs er op, dat God ons mannen schonk als Ds. Neyens, wien ieder om zijn persoon en arbeid eeren moet.

De predikant der Gereformeerde Kerk te Ooster Nijkerk heeft gelegenheid en lust gehad, om in zijn stille pastorie een uitnemend profschrift te schrijven, waarop hij 15 October tot Doctor in de Theologie

aan de Vrije Universiteit promoveeren mocht en dat getuigenis afgif niet alleen van noeste vijft in het onderzoeken der bronnen, maar ook van meer dan gewonen filosofischen aanleg.

Het onderwerp, dat zijn profschrift behandelde, is het *Pragmatisme van William James*, vooral in zijne betekenissen voor de Theologie. Deze nieuwe filosofische richting, die in Noord-Amerika opkwam, James tot haar geestelijken vader heeft, stormenderhand in Amerika de harten veroverde en haar zegetocht ook in Europa voortzet, is wel een der merkwaardigste verschijnselen van onzen tijd. Het Pragmatisme, dat eenzijdig zich geheel op plaatst op den grondslag van het evolutionisme en de zogenaamde resultaten van de evolutionistische school overneemt, poogt tegelijk langs een anderdeur een weg open te laten voor de religie van het hart, en legt daarmee een nieuw getuigenis af, hoe het materialisme het menscheelike hart niet bevredigen kan en dat hart altoos naar gemeenschap met een Hoogere macht dorsten blijft. Maar tegelijk toont dit Pragmatisme, waartoe dit streven van het hart leiden moet, wanneer men de bijzondere Openbaring prijs geeft, de Heilige Schrift verwerpt, en met het Christelijk geloof breekt, want het Pragmatisme eladigt met terug te vallen in het heidendom en in plaats van den éénen waarachtigen God een veelheid van goden te aanbieden.

Dr. Ubblak heeft daarom een goed werk gedaan met deze filosofische richting en haar nieuwe theologie uiteen te zetten, in hare beginselen na te speuren en hare gevaarlijke consequentien aan te toonen. Gemakkelijke lectuur is dit boek zeker niet. Het onderwerp zelf elacht door zijn filosofisch karakter geen geringe inspanning van het denken. De veelheid van citaten, hoe noodig deze ook zijn mogen om het gevoelen, dat men bestrijden wil, objectief voor te stellen, stoort wel eens den rustigen gang van het betoog. Ook onderstelt Dr. Ubblak wel eens bij zijne lezers te veel kennis van het behandelde onderwerp en zou een korte uiteenzetting van het Pragmatisme als geheel aan den ingang van zijn werk de bestudeering gemakkelijker hebben gemaakt. Maar al mag op den vorm een enkele aanmerking te maken zijn, ieder man van wetenschap, die van deze dissertatie kennis neemt, zal eerbied voelen voor de geestelijke werkkraft, waarvan deze dissertatie getuigenis aflegt. Dr. Ubblak wenschen we met deze cetering van harte geluk, en we hopen, dat het bij deze cetering niet blijven zal. In deze dissertatie openbaarde zich een rijk talent, dat hem toebetrouwd is en dat voor de toekomst nog schoone vruchten geven kan.

Op de Classis Schiedam is het volgende voorstel ter tafel gebracht:

De classis Schiedam, toestemmende dat onze bijna drie eeuwen oude Statenoverzetting des Bijbels niet meer in overeenstemming geacht kan worden met den tegenwoordigen stand der taalwetenschap; ten volle overtuigd, dat tot geen nieuwe overzetting behoort te worden overgegaan, tenzij zulk een arbeid verricht worde door mannen van Gereformeerde belijdenis, wien ook, wat wetenschap en goddelijkheid aangaat, het volste vertrouwen mag geschoeken worden; met smart vernemende, dat ons volk door particuliere bijbelvertalingen, die of geheel verwerpelijk, of althans onbetrouwbaar zijn, geheel al verontreinigd en in verwarring gebracht worden; besluit aan de part. Synode van Z.-Holland (e.g.) te verzoeken, om aan de e.k. Generale Synode in overweging te geven, of thans niet de tijd gekomen is, om maatregelen te nemen voor een nieuwe overzetting der H. Schrift, uitgaande van de Geref. Kerken in Nederland.

Dat dit voorstel in heel onze pers en ook daarbuiten de aandacht getrokken heeft, is wel te begrijpen. Zeifs de *Kerkelijke Courant* nam het uit de *Standaard* over, hoe schaars hare redactie anders haar lezers inlicht omtrent hetgeen onze Kerken aangaat. Just deze algemeene belangstelling toont wel, dat dit Schiedamsche voorstel een zeer belangrijk vraagstuk raakt, dat voor het leven onzer Kerken van groot gewicht kan zijn. En daarom willen ook wij gaarne over dit voorstel onze meening zeggen.

Gelijk wij reeds vroeger hebben opgemerkt, toen een dergelijk plan aan de orde kwam, geven we grif toe, dat onze Statenoverzetting, al was ze voor dien tijd een meesterstuk, niet geheel meer beantwoordt aan de eischen van onzen tijd. Het bezwaar, dat ons volk, waarmede wel bedoeld zal wezen ons Gereformeerde volk, door particuliere Bijbelvertalingen, die of geheel verwerpelijk of althans onbetrouwbaar zijn, in de war zal gebracht worden, deelen we niet. Ons Gereformeerde volk hangt veel te veel aan zijn Statenbijbel dan dat het van de moderne Leidsche vertaling of van welke andere ook gebruik zal maken. Eer zou het de vraag wezen, of wanneer op last onzer Generale Synode een nieuwe overzetting het licht zag, het wel gelukken zou deze nieuwe vertaling er bij ons Gereformeerde volk in te krijgen. De vervanging van de oude Psalmberijming van Dathen door de nieuwe, heeft hier en daar bijna tot burgeroorlog geleid. En het verzet zou nog veel sterker zijn, wanneer in plaats van onze Statenoverzetting, die nu bijna drie eeuwen lang door ons volk gebruikt is, een nieuwe werd gegeven. Dit bezwaar onderschatte men niet. Want het zou niet alleen voor den vrede onzer Kerken zeer bedenkelijke gevolgen kunnen hebben, wanneer de Synode een nieuwe overzetting ging invoeren, maar we vrezen, dat zulk een nieuwe vertaling toch de Statenoverzetting bij het volk niet vervangen zou en dat dan al de moeite aan dezen arbeid besteed, tevergeefs zou geweest zijn. Een nieuwe vertaling van den

Bijbel in te voeren, zou een zoo gewichtige daad wezen, dat alleen dan, wanneer de Gereformeerden in ons land een kerkeelike eenheid vormden en maanen, aan wie ons volk schier onbeperkt vertrouwen schonk, daartoe hun arbeid en kracht gaven, aan welslagen zou te denken zijn. Een nieuwe Bijbelvertaling is altoos alleen tot stand gekomen in oogenblikken van machting omker in de geesten, waardoor het oude als verouderd werd terzijde geschoven en het volk bereid was een nieuwen weg in te slaan. En in zulk een tijd van hooggeestelijke spanning leven we thans niet.

Maar ook afgezien van dit bezwaar gelooven we niet, dat de tijd voor zulk een nieuwe overzetting thans rijp is. Reeds vroeger hebben we er op gewezen, dat aan zulk een nieuwe overzetting vooraf zou moeten gaan een vaststelling van den juiste tekst van het Oude en Nieuwe Testament. Onze vaderen stonden voor deze moeilijkheid niet; aan tekstcritiek werd destijds nog zeer weinig gedaan; de textus receptus stond met ongeschonden autoriteit nog vast, en de Statenoverzetters hebben dezen tekst gevolgd. Maar in onze dagen zou een overzetting, die op wetenschappelijken naam aanspraak kan maken, deze quaesties niet terzijde kunnen schuiven. Het terugvleeden van tal van handschriften en de kritische studien van uiteenemende geleerden hebben doen zien, dat deze zogenaamde textus receptus niet geheel juist is. Intusschen is deze arbeid volstrekt nog niet afgeplooid, heeft hij ook niet tot algemeen aangenomen resultaten gevoerd, en wat het hoofdbezwaar is, deze studie is meestal uitgegaan van mannen, die met het geloof aan het Goddelijk gezag der Schrift hadden gebroken en die niet altoos met genoegzame pietet tegenover den tekst der Schrift zijn opgetreden. Een nieuwe overzetting nu kan niet gebaseerd worden op een tekst, die aan de een of andere critische uitgave van het Oude en Nieuwe Testament ontleend is. Indien, om slechts deze voorbeelden te noemen, in zulk een nieuwe overzetting op grond van de kritische studien van den tekst, niet alleen enkele woorden en zinnen, maar zelfs geheele teksten, zoals 1 Joh. 5:7, de pericoop van de overspellige vrouw en het slot van het Markus-Evangelie werden weggelaten, omdat de tekstcritiek deze voor „onrecht“ heeft verklaard, dan zou zulk een overzetting met het grootste wantrouwen ontvangen worden, en het volk zou klagen, dat men het een geschonden Bijbel in handen gaf. Er zal eerst ook van Gereformeerde zijde een zeer ernstige studie van de tekstcritiek moeten gemaakt worden, en de resultaten dezer critiek zullen geschikt en gekeurd moeten worden, voordat men tot een nieuwe overzetting komen kan. En tot dusverre is op dit terrein nog zoo goed als niet gearbeid door onze Gereformeerde theologen. Het is een terrein, waarop men zich behelp met de resultaten van anderen, maar waar men nog niet tot zelfstandig arbeid kwam.

Ontbreekt dus nog geheel de voorarbeid, die voor zulk een nieuwe overzetting noodig zou wezen, niet minder kient het tweede bezwaar, dat we zoo goed als geen exegeten hebben, die wetenschappelijk berekend zouden wezen voor de taak om de Schrift op nieuw te vertalen. Reeds bij de jongste benoemingen te Kampen bleek, hoe uiterst moeilijk het viel, een hoogeleraar te vinden die voor de Exegese van het Oude Testament in aanmerking komen kon. Er mogen onder onze jongere doktoren enkelen zijn, die je in aanleg voor de exegese hebben en waarvan we op den duur ook voor deze wetenschap iets te wachten is, maar wel niemand zal beweren, dat we in onze Kerken of aan onze Hoogescholen een keurbank van mannen bezitten, die de exegese van het Oude en Nieuwe Testament onder de knie hebben en in staat zouden zijn, hier zelfstandig arbeid te verrichten. We hebben zelfs niet eens een exegetisch handboek van de Heilige Schrift, van Gereformeerde standpunt uit bewerkt, en hoe zouden we dan aan een nieuwe vertaling kunnen denken? En dit spreekt toch wel vanzelf, dat een nieuwe vertaling alleen dan waarde kan hebben, wanneer ze de vrucht is van zeer ernstige exegetische studie. Nu willen we aan de bekwaamheid van onze hoogeleraars in geen deele te kort doen, maar Prof. van Gelderen is van huis uit Assyrioloog en pas begonnen met aan deze exegetische studien zich te wijden, terwijl Dr. Grosheide nog als hoogeleraar moet optreden. Ook te Kampen stuit men op dezelfde moeilijkheden; Prof. Lindboom is reeds op te hoogen leeftijd gekomen, om zulk een arbeid nog op zich te nemen, en Dr. Ridderbos moet op dit gebied nog zijn sporen verdienen. Natuurlijk staat de zaak geheel anders, wanneer enkele geleerden een particuliere Bijbelvertaling wilden leveren, die zoo ongeveer weergeeft wat de tegenwoordige stand der wetenschap is. Maar wanneer een Synode een nieuwe overzetting geeft, moet dit een werk zijn, dat voor eeuwen bestemd is en daarom ook de volrijpe vrucht moet wezen van langdurigen wetenschappelijken arbeid, die aan de vaststelling van den tekst en van de betekenissen van den inhoud der Schrift is ten koste gelegd.

Op deze ernstige bezwaren meenden we ook thans onze Kerken te moeten wijzen, waar het voorstel van Schiedam wel kans schijnt te hebben op de Generale Synode behandeld te worden. Dat een verbeterde vertaling van de Heilige Schrift op den duur noodig zal wezen, ontkennen we niet. In dit opzicht gaan we met het Schiedamsche voorstel akkoord. Ook achten we het plicht en roeping van de Kerk om te zorgen, dat het Woord Gods in zoo zuiver mogelijken vorm aan het volk worde gegeven. Te meenen, dat nu we eenmaal aan de Statenoverzetting gewend zijn, deze vertaling voor alle eeuwen gelden moet, is een dwaling,

die we ons gen. Maar worden ing zulk een n We glooie een nieuwe men is en s iag zal mo 't rijpt. La zich ontwik de critische standig een dat met vo gezag der S het wetens keuren en oogenblik g dere studie te nemen. liever aan geheel nieu toe beperkt teren, waar Een herte overzetting bij ons vol gehele niet

Het Chris oos plaats die dezer d

L. J. „Het Chr een oogenbli wchtig belan Het zal v hoosier het v onder de Eur Allereerst propaganda v Het is een peanen in Io den Christus de propaga niet alleen d geven, maar i toe is geschie staan om in i Hiermee is De Christia middel om I verbinden. Daarbij bin rumschoots i jonge manne positie te ver Het Christe te versterken Comité voor l Een inform 36a Den Haa aan bonderde lichten zijn Voorts zijn b uitgegeven e aandacht te d kingen in die en ander he onderscheide Indië zijn geg Bovendien i van voorschot deeren voor de de middele n Reeds werde een bedrag v 1912-1913 w hulp.

Zullen wij heeft ons Com Wij hebben van f 20.000 waarvan we geplaatst. Vanaf 1914 plaatsie kapita hoortijk gewa onvrijg, zich verzekeking m Comité.

Wij kunnen Onze exploi te kort. En de voor Als we niet we ondersche die onse hulp Het gevolg niet voor Indi dat mag niet. de goede zaak Het Christe versterkt.

Daarom kon ons schoone I hulp. Nee, een o of staan ons a lijksche bijdra Het C

Dr. R. J. W C. Versluu Prof. Dr. H. H. Bos Kz. Mr. P. E. F Kapt. F. B H. Comps, I Dr. J. C. V Dr. H. Fra H. W. v. M Mr. V. H. I Dr. J. G. B Da. W. Bn

Zaandam, Sept Moge dit t mannen den te maken en aan den Ze vinden in on

Voor I In hartelijk geteekende v in de Geref. K van den heer den in de Un Vriendelijk zoo groote be gedanken.

Koetwijk.